

Tárgytematika / Course Description

Településszociológia (helyi társadalom)

AKNB_BHTM058

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Varga Balázs

Félév / Semester: 2019/20/2

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A hallgatók számára egyértelművé tenni a lokalitás fontosságát, illetve a helyi társadalmak szerepének felértékelődését napjainkban. Bemutatni a globalizáció és a helyi társadalmak, illetve a „nagytársadalom” és a „helyi társadalom” viszonyát és kapcsolatát. Rávilágítani a helyi társadalom dimenzióira és tagoltságára, illetve szerepére a szocializáció folyamatában. Képesek legyenek átlátni a helyi társadalom, a helyi hatalom működési mechanizmusait. Ismerjék fel a helyi nyilvánosság szerepét és hatékonyan tudjanak megjelenni és szerepelni különböző fórumokon. A fentiekén túl a hallgatók megismerjék és magukévá tegyék a település- és közösségfejlesztés szemléletét.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. A településszociológia és rokon tudományainak tárgya. Településszociológiai alapfogalmak: város, falu, tanya, település. A települések osztályozási lehetőségei.
2. Urbanizáció és szuburbanizáció: a modern városfejlődés szakaszai.
3. Településszociológiai vizsgálatok és elméletek.
4. A településszerkezet változásának tendenciái. Települési egyenlőtlenségek Magyarországon.
5. A társadalmi szerveződés szintjei. A „nagytársadalom” és a „helyi társadalom” viszonya.
6. A helyi társadalom fogalma, dimenziói és tagoltsága.
7. A helyi hatalom koordinátái.
8. Nagypolitika és lokalitás. A regionális politika jellemzői.
9. Önkormányzás, önkormányzatiság. Helyhatósági választások.
10. Az önkormányzati közfeladatok – közszolgáltatások. A pártok és a civil szervezetek szerepe az önkormányzatok működésében.
11. A közösségfejlesztés szakmai gyökerei és története. A közösségfejlesztés meghatározása.
12. A közösségfejlesztés fő jellemzői és alapelvei.
13. A társadalmi nyilvánosság sajátosságai.
14. A közösségfejlesztés módszerei.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint.

Az érdemjegy megszerzésének feltétele: a hallgatóknak – kb. 30 perces prezentáció formájában - egy 3000 fő

alatti települést kell bemutatniuk a megadott településfejlesztési és közösségfejlesztési szempontok alapján. A prezentáció pontos követelményeit az első órán ismerhetik meg a hallgatók.

A szemeszter zárthelyi dolgozattal végződik, melynek sikeres teljesítéséhez az előadások anyagának, valamint a kötelező és ajánlott irodalmak kijelölt részeinek ismerete szükséges.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

KÖTELEZŐ IRODALOM

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Budapest, Osiris Kiadó, 2006.

Bóhm Antal: A helyi társadalom. Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Társadalomtudományi és Közművelődési Tanszéke, 1996.

AJÁNLOTT IRODALOM

Albert József: Helyi társadalmi konfliktusok a nyolcvanas és kilencvenes években. Veszprém, Veszprémi Egyetemi Kiadó, 2000.

Beluszky Pál: Magyarország településföldrajza. Általános rész. Budapest, Dialóg - Campus, 2004.

Bódi Ferenc – Bóhm Antal: Sikeres helyi társadalmak. Budapest, Agroinform Kiadó, 2000.

Bóhm Antal: A XX. századi magyar társadalom. Budapest, Korona Kiadó, 1999.

Bugovics Zoltán: Társadalom, identitás és területfejlesztés. A területi identitás és a regionalitás kapcsolata. Budapest, L'Harmattan, 2007.

Csefkó Ferenc (szerk.): Önkormányzati iránytű. Villány, Új Historica Kiadó, 1999.

Csíte András – Letenyei László (szerk.): Rendszerváltás után. Falusi sorsforduló a Kárpát-medencében. Budapest, MTA Politikatudományi Intézete – SZÁMALK Kiadó, 1999.

Czizmady Adrienne – Husz Ildikó: Település- és városszociológia. Szöveggyűjtemény. Budapest, Gondolat Kiadó, 2004.

Enyedi György: A városnövekedés szakaszai. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988.

Enyedi György: Városi világ. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2012.

Jelinek Csaba – Bodnár Judit – Czirfusz Márton – Gyimesi Zoltán: Kritikai városkutatás. Budapest, L'Harmattan, 2013.

Kovács Zoltán – Olessák Dénes (szerk.): A terület- és településfejlesztés kézikönyve. Budapest, CEBA Kiadó, 2001.

Kovács Zoltán: Néesség- és településföldrajz. Budapest, Eötvös Kiadó, 2002.

Kovách Imre (szerk.): Hatalom és társadalmi változás: a poszt szocializmus vége. Budapest, Napvilág Kiadó, 2002.

Kovách Imre (szerk.): Vidékiek és városiak. Budapest, L'Harmattan – MTA PTI, 2007.

Kovách Imre: A vidék az ezredfordulón. A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai.

Budapest, Argumentum – MTA TK SZI, 2012.

Letenyei László: Településkutatás. Könyv és szöveggyűjtemény. Budapest, L'Harmattan, 2006.

Rothman, Jack: A közösségi beavatkozás megközelítései. Budapest, Közösségfejlesztők Egyesülete, 2002.

Szelényi Iván: Városshociológia. Budapest, Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, 1973.

Szretykó György (szerk.): A helyi társadalom szociológiai dimenziói. Pécs, Comenius Kiadó, 2003.

Tóth Attila – Dr. Becsei József – Labádi Lajos: Győr – Moson – Sopron megye kézikönyve. Budapest, CEBA kiadó, 1998.

Tuba László (szerk.): Győr – Moson – Sopron megye települései. Győr, Hazánk Kiadó, 1994.

Utasi Ágnes (szerk.): Közösség és közélet. Budapest, Vincze Kiadó, 2010.

Varga A. Tamás – Vercseg Ilona: Közösségfejlesztés. Budapest, Magyar Művelődési Intézet, 2001.

Vercseg Ilona: Közösség és részvétel. A közösségfejlesztés és a közösségi munka gyakorlatának elmélete. Budapest, ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék, 2011.

Vitányi Iván: A társadalom logikája. Budapest, Pesti Szalon Könyvkiadó, 1995.